

Kronoloogiline ülevaade Eesti Arhitektide Liidu tegevustest riigi tervikliku planeerimise alase institutsiooni, sh riigiarhitekti ametikoha sisseseadmise teemal

Eesti Arhitektide Liid (EAL) üks eesmäärke on toetada ja arendada arhitektuurivaldkonda, mille saavutamiseks on põhikirjaliselt nimetatud järgmised tegevused: osalemine arhitektuuripoliitika põhimõtete, eesmärkide ja ülesannete väljatöötamisel ja rakendamisel; ettepanekute tegemine seaduste ning muude õigus- ja haldusaktide vastuvõtmiseks, muutmiseks ja täiendamiseks ning märkuste esitamine või arvamuste andmine seaduste ning muude õigus- ja haldusaktide eelnõude kohta; planeerimis-, arhitektuuri- ja ehitusala korraldamisel ning avalikkuse vastavate väärtushinnangute kujundamisel osalemine.

Eelnevate tegevuste raames jõuti Eesti Arhitektide Liidu selleteemalises töögrupis (Kalle Vellevoog, Ülar Mark, Andres Alver, Tõnu Laigu ja Veljo Kaasik) 2006. aastal järeldusele, et arhitektuurivaldkonna parimaks korrastamiseks riigi tasandil on väljapääsuks riigiarhitekti institutsiooni loomine.

Eelpool nimetatud töögrupp on selle teemaga tegelenud muuhulgas ka Kultuuriministeeriumi arhitektuurikomisjoni tegevuste raames (5 koosolekut 2007. a).

12.-13.02.07 kutsus Kultuuriministeerium Eestisse Hollandi riigiarhitekti Mels Crouweli. Visiidi läbiviimise korraldas EAL.

9.11.07 korraldas EAL KUMU suures auditooriumis Eesti riigi ruumilise planeerimise teemalise konverentsi „Riik ja Arhitektuur“, kus väliskogemusest rääkis Rob van Gemert, Groningeni LV, Holland ja Eesti riigi visioone tutvustasid Laila Põdra, Kultuuriministeeriumi arhitektuurinõunik; Juhan Parts, majandusminister ja Vallo Reimaa, regionaalminister.

14.11.07 toimus EALi esindajate kohtumine Riigikogu sotsiaaldemokraatliku fraktsiooniga Riigikogus.

Riigiarhitekti teemat tutvustas aseesimees Margit Mutso 25.09.2007 toimunud Kaunite kunstide nõukoja esimesel kohtumisel kultuuriminister Laine Jänesele.

27.04.09 toimus Tallinnas KUMUs EALi ja EAK korraldusel rahvusvaheline arhitektuurikonverents „Riik kui kodu“, kus ühe teemana käsitleti ka riigiarhitekti temaatikat. Kõnelejate ring oli märkimisväärne, sh Berlage instituudi juht Rob Docter, Euroopa Arhitektide Nõukogu president Juhani Katainen, Siim Kallas, Euroopa Komisjoni asepresident jne vt <http://www.arhliit.ee/uudised/eal/463/>

Tulemuslikku koostööd on alates 2008. aastat tehtud advokaat Jüri Raidlaga, kelle poolt on kokku kirjutatud arvestatav kontseptsioon riigiarhitekti positsioonist ja ülesannetest (esmane variant 2008, teine variant 2011, viimane läbitöötatud seisukoht koos seadusemuudatuse ettepanekutega 2012).

Kontseptsiooni tutvustati laiemalt ka erinevatele osapooltele ja koostööpartneritele EALi kommunikatsioonikava seminaride raames 2011. aasta sügisel.

Eesti Arhitektide Liidu juhatus on tutvustanud riigiarhitekti institutsiooni loomise ettepanekut aastatel 2010 – 2013 viies ministeeriumis, sh

2010. a toimusid kohtumised ministritega Siseministeeriumis (18.11.10), Justiitsministeeriumis (23.09.10) ja Kultuuriministeeriumis (kantsleriga, 1.06.10).

28.06.11 kohtusid EALi ja Eesti Arhitektuurikeskuse esindajad kultuuriminister Rein Langiga. Kohtumise käigus arhitektuuripoliitika teema raames tõstatati ka riigiarhitekti teema. Leiti ühiselt, et see peaks olema lahendatud „Ehitus- ja planeerimisõiguse üld- ja eriosa analüüsis,“ mis koostati Justiitsministeeriumis 2010. aastal. See dokument on üleval Justiitsministeeriumi kodulehel, millel arhitektid võiksid silma peal hoida ja teha vajaduse korral omapoolseid ettepanekuid.

30.01.2012 toimus Keskkonnaministeeriumis ümarlaud, kus osalesid nii EALi esindajad kui ka ministrid Keit Pentus (keskkonnaminister) ja Rein Lang (kultuuriminister)

17.05.12 esitas EAL Justiitsministeeriumile ettepanekud planeerimisseaduse ja ehitusseadustiku eelnõu ning riigivara seaduse muutmiseks seoses riigiarhitekti institutsiooni asutamisega.

5.10.12 kohtus EALi aseesimees T.Laigu Tallinnas Hollandi riigiarhitekti kontori esindaja arhitekt Charles van Marrelo'ga, kes oli Eestis RKASi kutsel. Kohtumisel osales ka Yoko Alender, Kultuuriministeeriumi arhitektuurivaldkonna projektijuht.

12.11.2012 toimus Riigiarhitekti institutsiooni arutelu Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumis, kus osalesid ministeeriumi poolt: Juhan Parts, minister; Margus Sarmet, ehitus-ja elamuosakonna juhataja, ja Eesti Arhitektide Liidu poolt: Peeter Pere, esimees; Kalle Vellevoog, aseesimees; Tõnu Laigu, aseesimees; Ingrid Aasoja, aseesimees; Andres Alver, liige; Jüri Raidla, vandeadvokaat.

15.01.2013 toimus justiitsminister Hanno Pevkuri kohtumine EALi esindajatega, kus osalesid: EALi juhatuse liikmed P. Pere, T. Laigu, K. Vellevoog, Andres Alver, EALi liige, Jüri Raidla, vandeadvokaat, Yoko Alender, Kultuuriministeeriumi arhitektuurinõunik, ning ministeeriumi poolt minister Hanno Pevkur, avaliku õiguse talituse nõunik Sandra Mikli ja nõunik Kätlin Ots.

Kohtumised on toimunud positiivses ja mõistvas õhkkonnas. Valitsuse lõppotsus on endiselt kinnitamata ja saamata.

Riigiarhitekti alateema EALi kodulehel:

<http://www.arhliit.ee/arhitektuuripoliitika/riigiarhitekt/>